

Даныел

1-нжи бап

Дөрт ысрайыл йигиди Бабыл көшгүндө

¹ Яхуда патышасы Ехоякымың патышалыгының үчүнжи йылында Бабыл патышасы Небукаднесар өз гошуны билен Иерусалиме хужүм эдип, онун даш-төверегини габады. ² Таңры Яхуданың патышасы Ехоякымы хем-де Худайың ыбадатханасындакы гап-гачларың бир бөлегини онуң голастына берди. Небукаднесар ол затлары Шингара гетирди. Ол Худайың ыбадатханасындан гетирилен гап-гачлары өз худайларының бутханасындакы газнасында гойды.

³ Соңра Небукаднесар өзүниң баш гөзегчиси Ашпеназа ысрайылларың арасындан патышаның ве хан-беглериң машгаласындан болан йигитлериң бирнәчесини гетирмеги буюрды. ⁴ Бу яш йигитлер беденлери хич хили шикессиз, гөрмегей, хер бир ылымдан баш чыкарян, билимли, өвренмәге укыплы ве патышаның көшгүндө хызмат этмәге мынасып болмалыдылар. Олара бабыллыларың эдебияты ве дили өвредилмелиди. ⁵ Патыша өз гүнделик көшк сачагындан олара бир пай нахар ве шерап бөлүп берди. Олар үч йыл окадылып, үчүнжи йылың ахырында патышаның хузурында хызмат этмәге гетирилмелидилер. ⁶ Сайлананларың арасында яхуда тиресинден Даныел, Хананя, Мишайыл ве Азаря барды. ⁷ Баш гөзегчи оларың адыны үйтгетди. Даныеле Белтешасар, Хананя Шадрак, Мишайыла Мейшак, Азаря Абеднего дийип ат гойды.

⁸ Даныел өзүни харам этмезлиги йүрегине дүвди. Шейдип, ол баш гөзегчиден өзүниң патышаның сачагындан бөлүп берилйән нахардан, шерапдан сакланмагыны хайыш этди.

⁹ Баш гөзегчиниң назарында Худай Даныеле мерхемент ве рехим-шепагат берди. ¹⁰ Баш гөзегчи Даныеле: «Мен онуң алыхезретлери патышадан горкярын. Ол сизин нахар ве ичги пайыңызы бөлүп берди ахырын. Эгер сизин йүзүңизин өзүңиз билен дең болан бейлеки яш йигитлериңкиден хордыгыны гөрсе, ол жанымы жәхеннеме иберер» дийди.

¹¹ Соңра Даныел баш гөзегчиниң өзүниң, Хананяның, Мишайылың ве Азаряның үстүндө гоян сакчысындан хайыш эдип, шейле дийди: ¹² «Өз гулларыңы он гүн сынап гөрәй. Гой, бизе иймек үчин гөк-өнүмлер, ичмек үчин болса сув берилсин. ¹³ Шундан соң сен бизиң йүзүмизи көшк сачагындан иййән бейлеки йигитлериң йүзи билен деңешдирип билерсин ве өз гулларыңа нәме этмеги ислесең, гөзел гөвнүң». ¹⁴ Шейдип, сакчы бу пикир билен ылалашып, олары он гүн сынап гөрди.

¹⁵ Он гүндө соң бу дөрт йигит көшк сачагындан нахарланыларың хеммесинден хас гөрмегей ве даяв гөрүндилер. ¹⁶ Шейдип, сакчы оларың көшк сачагындан иймели нахарыны, ичмели шерабыны өзүне алып галып, олара дине гөк-өнүмлер берди.

¹⁷ Худай бу дөрт йигиде эдебиятың ве ылмың хер бир угруны өвренмәге билим билен укып берди. Даныел хер бир гөрлен дүйши ве гөрнүшлери ёруп билйәрди. ¹⁸ Патышаның олары гетирмеги буйран мөхлети гелип етенде, баш гөзегчи олары Небукаднесарың хузурына гетирди. ¹⁹ Патыша оларың әхлиси билен танышды. Оларың хеммесиниң ичинде Даныел, Хананя, Мишайыл ве Азаря дагы билен деңешдирер ялысы тапылмады. Шонуң үчин патышаның хызматына олар беллендилер. ²⁰ Патыша хер бир ылым я-да дүшүнжө билен багланышыкы меселе хакда соранда, өз патышалыгындакы әхли жадыгөйлериң палчылардан оларың он эссе артыкдыгыны гөрди.

²¹ Куреш патышаның шалыгының биринжи йылына ченли Даныел шол ерде көшкде хызмат этди.

2-нжи бап

Небукаднесарың дүйши

¹ Небукаднесар өзүниң патышалыгының икинжи йылында бир дүйш гөрди. Муна онуң йүреги ховсала дүшүп, укусы гачды. ² Онсоң патыша дүйшүни ёрдурмак үчин жадыгөйлери, палчылары, гөзбагчылары ве мүнечжимлери топлап гетирмеги буюрды. Олар гелип, патышаның хузурында дурдулар. ³ Патыша олара: «Мен бир дүйш гөрдүм. Дүйшүң ёргудыны билмек ислеги йүрегими

ховсала саляр» дийди. ⁴ Акылдарлар арамей дилинде патыша йүзленип: «Патыша бакы яшасын! Гөрөн дүйшүңизи өз гулларыңа айт, биз онуң нәме аңладяңдыгыны ёруп берели» дийдилер. ⁵ Патыша акылдарлара шейле жогап берди: «Мен шейле карара гелдим: эгер-де сиз мениң гөрөн дүйшүми ве онуң ёргудыны айдып бермесениз, сизин эл-аякларыңызы чапып, өйлеринизи вейран этдирерин. ⁶ Эмма сиз маңа гөрөн дүйшүми ве онуң ёргудыны айдып берсениз, онда сиз менден совгатлар ве сылаг-серпайлар алып, бейик хормата мынасып боларсыңыз. Шонуң үчин хем маңа гөрөн дүйшүми ве онуң ёргудыны айдып берин». ⁷ Олар оңа ене-де: «Илки билен, гой, патышамыз өз гулларыңа гөрөн дүйшүни айтсын, биз хем онуң ёргудыны айдалы» дийип жогап бердилер. ⁸ Патыша: «Мениң карарымың чынлакайдыгыны гөрүп, сизин вагт утмак ислейәндигиңизи анык билйәрин. ⁹ Эгер сиз маңа гөрөн дүйшүми айдып бермесениз, сизе еке-тәк бир хөкүм гарашяңдыр. Вагтың гечмеги билен сиз мениң пикирим үйтгәр өйдүп, маңа ялан ве бидерек затлар айтмак үчин өз араңызда диллешипсиниз. Шоңа гәрә-де гөрөн дүйшүми маңа сизин өзүңиз айдып берерсениз. Шонда сизин онуң ёргудыны айдып билжекдигиңизе гөзүм етер» дийди.

¹⁰ Акылдарлар патыша шейле дийдилер: «Ер йүзүнде сениң эдйән бу талабыңың хөтдесинден хич ким гелип билмез! Догрусы, мунуң ялы иши бейик ве гүйчли патышаларың хич бири-де жадыгөйден я палчыдан, я-да мүнечжимден сорамаңдыр. ¹¹ Патышаның сораян бу иши жуда агыр. Муны худайлардан башга хич ким патыша эшгәр эдип билмез, оларың болса месгени ынсанлар арасында дәлдир».

¹² Патыша муны эшидип, газап атына атланды. Ол Бабылың әхли акылдарларыны өлдүрмеги буюрды. ¹³ Акылдарларың хеммесиниң өлдүрилмелидиги барада перман чыкды. Олар Даныели ве онуң ёлдашларыны хем өлдүрмек үчин, оларың гөзлегине чыкдылар.

¹⁴ Патышаның жанпеналарының башлыгы Арёк Бабылың акылдарларыны өлдүрмәге чыканда, Даныел оңа акыллы-башлы хем парасатлылык билен сала салды. ¹⁵ Ол көшк әмелдары Арёкдан: «Нәме үчин патышаның перманы бейле газаплы?» дийип сорады. Арёк болан ваканы Даныеле дүшүндирди. ¹⁶ Шонда Даныел ичери гирип, патышаның дүйшүниң ёргудыны айтмак үчин өзүне вагт берилмегини хайыш этди.

¹⁷ Онсоң Даныел өйүне барып, бу ахвалаты ёлдашлары Хананя, Мишайыла ве Азаря хабар берди. ¹⁸ Бу сырың ачылмагы үчин Гөкдәки Худайдан рехим-шепагат сорап дилег этмеклерини Даныел олардан хайыш этди. Шонда Даныел ве онуң ёлдашлары Бабылың акылдарлары билен бриликде хеләк болжак дәлдилер.

¹⁹ Соңра бу сыр Даныеле гижеки гөрнүш аркалы аян болды. Даныел Гөкдәки Худая алкыш айтды. ²⁰ Ол шейле дийди:

«Овалдан эбедә ченли Худайың адына алкыш ягсын,
чүнки пайхас ве гудрат Оңа махсусдыр.

²¹ Дөври ве пасыллары үйтгедйән Олдур.
Патышалары тагтдан агдарып, тагта чыкаряр.

Ол акылдара пәхим-пайхас,
дүшүнжелә билим берйәр.

²² Чуң ве гизлин сырлары Ол ачяр,
түмлүкде нәме боляныны Ол билйәр,
Онуң Өзи нурда яшаяр.

²³ Эй, ата-бабаларымың Худайы!
Саңа шөхрат ве өвги болсун!

Чүнки маңа пайхас ве гудрат бердин,
Сенден дилән дилегимизи маңа аян этдиң,
патышаның буйран задыны бизе ачып бердин».

Даныел патышаның дүйшүни ёряр

²⁴ Соңра Даныел патышаның Бабылың акылдарларыны өлдүрмек үчин беллән адамы Арёгың янына барды. Даныел оңа: «Бабылың акылдарларыңа дегме. Мени патышаның хузурына элт, мен онуң гөрөн дүйшүни ёруп бержек» дийди. ²⁵ Арёк оны деррев патышаның хузурына элттип: «Патышахым, Яхудадан есир эдип гетириленлериң арасыңдан сизин гөрөн дүйшүңизи ёруп билжек бир адам тапдым» дийди. ²⁶ Патыша Белтешасар дийлип атландырылан Даныелден: «Сен маңа нәхили дүйш гөреними айдып, оны ёруп билерсинми?» дийип сорады. ²⁷ Даныел патыша:

«Патышаның сораян бу сырыны хич бир акылдар-да, палчы-да, жадыгөй-де, билгич-де ачып билмез. ²⁸ Эмма гөклерде гизлин сырлары ачян Худай бар. Ахыркы гүнлерде нәме болжагыны Небукаднесар патыша Ол билдирди. Ятыркан дүйшүндө гөрөн гөрнүшлериң шулар болмалы:

²⁹ Эй, патышахым, сен ятыркан хыялыңа мундан сонра нәмелер боларка диен пикир гелди ве сырлары Аян эдижи муны саңа эшгәр этди. ³⁰ Маңа болса бу сыр башга адамлардан хас акыллыдыгым үчин ачылман, эйсем мунуң өргуды патыша аян эдилсин, ол хем өз йүрегиндәки пикирлере дүшүнсин дийлип аян болды.

³¹ Эй патышахым, ине, сен дүйшүндө бейик бир хейкел гөрдүң. Ол хейкел шейле әпетди, шөхле сачярды. Ол сениң өңүндө дурды ве онуң даш гөрнүши горкунчды. ³² Хейкелиң келлеси сап алтындан, дөши билен голлары күмүшден, били билен бутлары бүрүнчденди. ³³ Балдырлары демирденди, аякларының ярысы демирден, ярысы хем тоюнданды. ³⁴ Сен середип дуркан, ынсан эли дегмезден бир даш гопуп гачды, ол хейкелиң демирден ве тоюндан болан аякларына урулды-да, олары чым-пытрак этди. ³⁵ Сонра демир, тоюн, бүрүнч, күмүш ве алтын харман жайдакы саман ялы күл-пеекун болдулар. Шемал олары пытрадып ташланда, оларың ызы-соры галмады. Эмма хейкеле урлан даш бейик дага өврүлип, бүтин ер йүзүни долдурды.

³⁶ Гөрлен дүйш, ине, шудур. Инди болса биз оны патыша өруп берели. ³⁷ Эй, сизиң алыхезретиңиз, сиз шаларың шасысыңыз. Гөкдәки Худай саңа шалык, гүйч, гудрат ве шөхрат берди. ³⁸ Әхли ерде яшаян ынсанлары, ябаны хайванлары, гөкдәки гушлары сениң ыгтыярыңа табшырды. Оларың хеммесиниң үстүндө сени хөкүмдар гойды. Сап алтындан болан келле бу сенсиң! ³⁹ Сениң патышалыгыңдан сонра сениңкиден пес болан башга бир патышалык пейда болар. Сонра тутуш ер йүзүне хөкүмдарлык этжек үчүнчи бир бүрүнч патышалык гелер. ⁴⁰ Дөрдүнчи патышалык демир ялы гүйчли болар, чүнки демриң әхли зады мынжырадышы ялы, ол хем буларың хеммесини гырып түкедер. ⁴¹ Аякларың ве бармакларың ярысының тоюндан, ярысының болса демирдендигини гөрдүң. Бу болса бөлүнен патышалыгы аңладяр. Демриң тоюн билен гарыландыгыны гөршүң ялы, онда бираз демриң гүйжи болар. ⁴² Аякларың бармакларының ярысының демирден, ярысының хем тоюндан болмагы, бу патышалыгың бир бөлегиниң гүйчли, бир бөлегиниң болса әжиз болжакдыгыны аңладяр. ⁴³ Гөршүң ялы, демриң тоюн билен гарылмагы халкларың гыз алшып-бершип, бири-бирлери билен гарышжакдыкларыны аңладяр. Эмма демриң тоюн билен гарылып билмейши ялы, олар хем бири-бирлери билен гарышып билмезлер.

⁴⁴ Шол патышаларың дөврүндө гөкдәки Худай хич вагт даргадылмажак, башга халкың элине гечмежек бир патышалык гурар. Бу патышалык бейлеки патышалыкларың әхлисини ёк эдип, оларың соңуна чыкар, өзи болса әбедилик галар. ⁴⁵ Сениң өзүңиң гөршүң ялы, адам эли дегмезден дагдан гопан даш демри, бүрүнчи, тойны, күмши ве алтыны чым-пытрак этди. Бейик Худай мундан соң нәмелериң болжагыны патыша аян этди. Бу дүйш догрудыр ве онуң өргуды-да хақыкатдыр!».

⁴⁶ Сонра Небукаднесар патыша ере йүзин дүшүп, Даныеле тагзым этди. Оңа галла садакасыны ве якымлы ыслы түтетги хөдүр этмеклерини буюрды. ⁴⁷ Патыша Даныеле: «Сен бу сыры ачып билдиң. Хақыкатдан-да, сениң Худайың худаыларың Худайы, патышаларың Танрысы ве сырлары Аян эдижидир» дийди. ⁴⁸ Сонра патыша Даныеле ёкары везипе берди, оңа көп гымматбаха совгатлар этди. Оны тутуш Бабыл веляатына ёлбашчы белледи ве әхли Бабыл акылдарларына баштутан гойды. ⁴⁹ Даныел патышадан хайыш эдип, Шадрагы, Мейшагы ве Абеднегоны Бабыл веляатының ёкары везипелерине беллетди, эмма Даныелиң өзи көшкде галды.

3-нжи бап

Алтын хейкел

¹ Небукаднесар патыша бир алтын хейкел ясатды. Онуң бойы алтмыш, ини алты тирсекди. Патыша хейкели Бабыл веляатының Дейра диен дүзлүгинде дикди. ² Сонра Небукаднесар патыша хәкимлере, сердарлара, везирлере, геңешчилере, хазынадарлара, казылара, канун гөзегчилерине ве веляатың әхли хан-беглерине чапар ёллап, олар хейкелиң ачылыш дабарасына гатнашмакларыны буюрды. ³ Шейлеликте хәкимлер, сердарлар, везирлер, геңешчилер, хазынадарлар, казылар, канун гөзегчилери ве веляатың әхли хан-беглери Небукаднесар патышаның дикен хейкелиниң ачылыш дабарасына йыгнанышдылар. Олар

Небукаднесарың дикен хейкелиниң өңүндө дуркалар, ⁴ жарчы батлы сес билен шуны ыглан этди: «Эй халклар, миллетлер, уруглар! Сизе шейле буйрук берилйэр: ⁵ Сурнайың, түйдүгин, барбатың, үчбурч барбатың, арфаның, депрегин ве бейлеки саз гуралларының сесини эшиден бадыңыза Небукаднесар патышаның дикен алтын хейкелиниң өңүндө ере йүзин дүшүп сежде эдиң. ⁶ Ере йүзин дүшүп сежде этмедик адам дуран еринде янып дуран күрә ташланжакдыр». ⁷ Шейлеликте, сурнайың, түйдүгин, барбатың, үчбурч барбатың, арфаның, депрегин ве бейлеки саз гуралларының сеси эшидилен бадына әхли халклар, миллетлер ве уруглар ере йүзин дүшүп, Небукаднесар патышаның дикен алтын хейкелине сежде этдилер.

⁸ Эдил шол вагт бабыллылардан кәбирлери патышаның хузурына гелип, еврейлери яманладылар. ⁹ Олар Небукаднесар патыша шейле дийдилер: «Патыша бакы яшасын! ¹⁰ Эй, патыша, сен сурнайың, түйдүгин, барбатың, үчбурч барбатың, арфаның, депрегин ве бейлеки саз гуралларының сеси эшидилен бадына әхли киши ере йүзин дүшүп, алтын хейкеле сежде этмели дийип буйрук бердин. ¹¹ Ере йүзин дүшүп сежде этмедигиң янып дуран күрә ташланжакдыгыны дуйдурыпдын. ¹² Ынха, Бабыл велятында сениң ёкары везипелере беллән Шадрак, Мейшак ве Абеднего атлы еврейлериң бар. Ине, патышахым, шол адамлар сениң буйругыңа боюн эгмейерлер. Олар сениң худайларыңа гулдук этмейерлер ве сениң дикен алтын хейкелине сежде этмейерлер».

¹³ Шонда Небукаднесар гахар-газаба мүнүп, Шадрасы, Мейшагы ве Абеднегоны гетирмеклерини буюрды. Шейдип, олары патышаның хузурына гетирдилер. ¹⁴ Небукаднесар олар: «Эй, Шадрак, Мейшак, Абеднего, сиз хакыкатдан хем мениң худайларыма гулдук этмейерсиңизми, дикен алтын хейкелиме сежде этмейерсиңизми? ¹⁵ Энте хем бир пилле, сиз сурнайың, түйдүгин, барбатың, үчбурч барбатың, арфаның, депрегин ве бейлеки саз гуралларының сесини эшиден бадыңыза йүзүңизи ере берип, мениң дикен хейкелиме сежде этмәге тайяр болсаңыз не ягшы. Эмма сежде этмекден боюн гачырсаңыз, дуран ериңизде янып дуран күрә ташланарсыңыз. Сизи мениң элимден халас эдип билжек худай бармыка?» дийди. ¹⁶ Шадрак, Мейшак ве Абеднего Небукаднесар патыша шейле жогап бердилер: «Бу ягдайда өзүмизи сенден горамагың гереги ёк. ¹⁷ Эй, патышахым, бизи янып дуран күреден халас эдип билйән Худай – бу бизиң гулдук эдйән Худайымыздыр, Ол бизи сениң элинден халас эдер. ¹⁸ Йөне Ол бизи халас этмесе-де, эй, патышахым, шуны билип гойгун, биз сениң худайларыңа гулдук этмерис, сениң дикен алтын хейкелине сежде этмерис».

Даныелиң үч досты өлүме хөкүм эдилйэр

¹⁹ Шундан соң Шадрасы, Мейшага ве Абеднего гаршы Небукаднесарың гахар-газабы от болуп туташды. Гахардан яна хатда онуң йүзи гамашып гитди. Ол янып дуран күрәни адатдакысыңдан хем еди эссе артык гыздырмакларыны буюрды. ²⁰ Шейле хем ол гошунындакы иң гүйчли эгерлере Шадрасың, Мейшагың ве Абеднегоның эл-аягыны даңып, олары янып дуран күрә ташламакларыны буюрды. ²¹ Шейлеликте, узын көйнекли, донлы, селлели ве бейлеки гейим-гежимли халда эл-аякларыны даңып, олары янып дуран күрә ташладылар. ²² Патышаның буйругының жуда беркдиги себәпли күре ченденаша гыздырландыгы үчин, Шадрасы, Мейшагы, Абеднегоны ода ташлан адамлар онуң ховруна яндылар. ²³ Шадрак, Мейшак ве Абеднего болса даңлып, янып дуран күрәниң ичине йыкылдылар.

²⁴ Шол вагт Небукаднесар патыша горкудан яна аңк болуп, хайран галып, чалтлык билен өр-боюна галды. Ол геңешчилерине йүзленип: «Бизиң даңып, одуң ичине атанымыз үч адам дәлмиди нәме?» дийди. Олар: «Догры, эй, патышахым!» дийип жогап бердилер. ²⁵ Патыша: «Эмма мен одуң ичинде гезип йөрөн, эл-аягы чөзүлен дөрт адамы гөрийерин. Олара хич хили зепер етмәндир ве оларың дөрдүнжисиниң кешби худайларың бириниңкә^a меңзейэр» дийди. ²⁶ Онсоң Небукаднесар янып дуран күрәниң агзына голай барып: «Эй, Бейик Худайың садык гулары Шадрак, Мейшак ве Абеднего, дашары чыкың! Бәри гелиң!» дийди. Шейдип, Шадрак, Мейшак ве Абеднего одуң ичинден чыкдылар. ²⁷ Эмирлер, сердарлар, хәкимлер ве патышаның геңешчилери үйшүп, одуң бу адамлара хич хили зыян етирмәндигини гөрдүлер. Оларың башларындакы сачлары-да чиркизилмәнди, донларына-да зепер етмәнди, хатда оларың үстүне одуң ысы хем урманды.

^aХудайларың бириниңкә: еврейче бу сөз дүзүми Худайың оглуна диймеги хем аңладяр.

²⁸ Небукаднесар шейле дийди: «Шадрагың, Мейшагың ве Абеднегоның Худайына алкыш болсун! Перишдесини иберип, Өзүне бил баглан гулларыны халас этди. Олар патышаның буйругына боюн болмадылар. Өзлериниң Худайындан башга худая гулдук я сежде этмезлик үчин, жанларыны ховп астына салдылар. ²⁹ Шонуң үчин хем мен перман чыкарырын: Шадрагың, Мейшагың ве Абеднегоның Худайына гаршы күпүр геплән хер бир халкың, миллетиң я-да уругың эл-аягы чапылып, өй-өвзари вейран эдилжекдир. Чүнки шунуң ялы халас эдип билжек башга хич бир худай ёкдур». ³⁰ Соңра патыша Шадрагы, Мейшагы ве Абеднегоны Бабыл велятында хас-да ёкары везипелере белледи.

Небукаднесар патышаның икинжи дүйши

³¹ Небукаднесар патыша ер йүзүнде яшаян әхли халклара, миллетлере ве уруглара шейле хабары иберди: «Өйлериңиз абадан болсун! ³² Мен сизе Бейик Худайың өзүме гөркезен алааматларыдыр мугжызаларыны ыглан этмеги макул билдим.

³³ Онуң алааматлары нәхили бейик!

Мугжызалары хем нәхили гүйчли!

Онуң патышалыгы эбеди шалыкдыр!

Хөкүмдарлыгы несилден-несле довам эдер».

4-нжи бап

¹ Мен Небукаднесар өйүмде рахат, көшгүмде шады-хоррамлыкда яшаярдым. ² Мен бир дүйш гөрдүм, ол мени гаты горкузды. Ятыркам хыялларым ве гөрен гөрнүшлерим мени ховсала салды. ³ Шонда мен бу дүйши ёрдурмак үчин Бабылың әхли акылдарларыны хузурыма гетирмеклерини буюрдым. ⁴ Онсоң жадыгөйлер, палчылар, мүнечжимлер ве билгичлер гелдилер. Мен олар гөрен дүйшүми гүррүң бердим, эмма олар оны ёруп билмедилер. ⁵ Ахыры мениң худайымың адына гөрә Белтешасар дийлип атландырылан, мукаддес худайларың рухы билен долдурылан Даныел хузурыма гелди. Мен оңа дүйшүми гүррүң бердим: ⁶ «Эй, жадыгөйлериң башлыгы Белтешасар, сениң мукаддес худайларың рухы^b билен долдурыландыгыңы билйәрин. Ислендик бир гизлин сыры ачмак сениң үчин кын дәлдир. Мениң гөрен дүйшүме гулак гой-да, онуң ёргудыны маңа айдып бер.

⁷ Ине, мениң ятыркам гөрен дүйшүм:

Ериң ортасында бир агач барды,
онуң бойы дийсең гаты белентди.

⁸ Агач беленде өсүп, хас гүйчленди,
башы барып, гөк асмана диренди,
гөрүнийәрди ол дүнийәниң чар күнжүнден.

⁹ Онуң япраклары шейле гөзелди,
дийсең болелин мивеси барды.

Ол хеммелере иймәге етжекди,
ябаны хайванлар онуң саясында ятырды,
гөгүң гушлары шахасында хөвүртгелейәрди,
әхли жанлы-жандарлар шондан иймитленйәрди.

¹⁰ Хыялыма ятыркам гөрен дүйшүм үзнүксиз гелип дурды, ине, гөкден бир гөзегчи мукаддес барлык инип гелйәрди. ¹¹ Ол батлы сес билен гыгырып, шейле дийди:

„Агажы кесиң, шахаларыны дөвүң,
япракларыны ёлуң, мивесини пытрадын.
Гой, хайванлар онуң ашагындан гачсынлар,
гушлар онуң шахасындан учсунлар.

¹² Эмма онуң көкүни ве дамарыны
дашына демир ве бүрүнч айлап,
мейдан отларының арасында гоюң.

Гой, ол гөгүң чыгы билен ювунсын.
Чөл хайванлары билен бирликде

^b Худайларың рухы: я-да Худайың рухы.

ердәки отлардан пай алсын.

¹³ Онун ынсан йүреги алнып,
дерегине хайван йүреги берилсин.
Онун үстүнден еди пасыл айлансын.

¹⁴ Бу хөкүм гөзөгчилерин карары билен чыкды.
Бу чөзгүт мукаддеслерин буйругы билен берилди.

Әхли жанлы-жандарлар шуны билсин:

Ынсан патышалыгының үстүнден Бейик Худай хөкүм сүрйәр.

Ол патышалыгы Өз ислән адамына берйәр.

Ынсаның ин песини онун үстүнден гойяр“.

¹⁵ Ынха, мен Небукаднесарың гөрөн дүйши шудур! Эй, Белтешасар, инди мунун ёргудыны маңа аян эт, чүнки патышалыгымдакы акылдарларың хич бири бу дүйши ёруп билмеди. Йөне сен башарарсың, чүнки сен мукаддес худайларың рухы билен долдурылансың».

Даныел икинжи дүйши ёряр

¹⁶ Шонда Белтешасар, ягны Даныел бир салым агыр пикире чүмди. Пикирлери оны ховсала салды. Патыша: «Белтешасар, сени агыр үнжә гоян бу дүйш ве онун ёргуды болаймасын» дийди. Белтешасар она шейле жогап берди: «Эй, женабым, гой, бу дүйш сени йигренйәнлерин, онун ёргуды болса душманларының башына гелсин! ¹⁷ Сениң гөрөн бу агажың, ягны белент ве гүйчли, бойы асман етип дуран, дүйәниң чар күнжүнден хем гөрнүп дуран, ¹⁸ овадан япраклары, хеммелере етжек дийсең бол мивеси болан, көлегесинде ябаны хайванларың ятян, шахаларында гөгүң гушларының хөвүртгелейән агажы, ¹⁹ эй, патыша, бу агач сенсиң! Сен улалып гүйчлендиң. Бейиклигиң гитдигиче өсүп, гөге етди, хөкүмдарлыгың дүйәниң чар күнжегине яйрады. ²⁰ Эй, патыша, сен бир мукаддес гөзөгчиниң гөкден ашак инип гелиәнини гөрдүн. Ол: „Агажы кесип, оны ёк эдиң, эмма онун көкүниң ве дамариның дашына демир хем бүрүнч айлап, мейдан отларының ичинде гоюң. Үстүнден еди пасыл гечйәнчә, гой, ол гөгүң чыгы билен ювунсын ве чөл хайванлары билен биле пай алсын“ дийди.

²¹ Эй, патышахым, дүйшүң ёргуды шудур: Бейик Худайың эвр эден хөкүми гелжекде сениң башыңдан инер. ²² Сен ынсанлар арасыңдан ковлуп, ябаны хайванлар билен яшарсың. Өкүз ялы от иерсиң, гөгүң чыгы билен ювнарсың. Ынсан патышалыгының үстүнден Бейик Худайың хөкүм сүрйәндигине ве оны Өзүниң ислән адамына берйәндигине дүшүнйәнчәң, сениң үстүнден еди пасыл айланар. ²³ Агажың көкүниң ве дамариның гоюлмагы барада буйрук берлиши ялы, сен Гөкдәкиниң хөкүмдарлыгына гөз етирениңден соң, патышалыгың тәзеден дикелдилер. ²⁴ Шонун үчин хем, эй, шахым, мениң маслахатымы кабул эт: Гүнәлеринден адалатың билен, языкларыңдан гарыплара рехим этмегиң билен дын. Белки шонда асудалыгың мөхлети узар».

²⁵ Буларың хеммеси Небукаднесар патышаның башына гелди. ²⁶ Он ики ай геченден соң, ол Бабылың ша көшгүниң ёкарсында гезмеләп йөрди. ²⁷ Патыша: «Бу патыша пайтагты болсун дийип, шан-шөхратым үчин өз гудратлы гүйжүм билен гуран бейик Бабылым дәлми?» дийди. ²⁸ Энтек патышаның сөзлери агзындака, гөкден бир овал гелди: «Эй, Небукаднесар патыша, сана ине, шу ыглан эдилйәр: Патышалык сенден алынды! ²⁹ Сен ынсанлар арасыңдан ковлуп, ябаны хайванлар билен яшарсың. Өкүзлер ялы от иерсиң. Ынсан патышалыгының үстүнден Бейик Худайың хөкүм сүрйәндигине ве оны Өзүниң ислән адамына берйәндигине дүшүнйәнчәң, сениң үстүнден еди пасыл айланар». ³⁰ Небукаднесарың гаршысына чыкарылан бу хөкүм шол вагтың өзүнде амала ашды. Ол ынсанлар арасыңдан ковулды, өкүзлер ялы от ийди, онун эндамы гөгүң чыгы билен ювулды. Сачы бүргүдиң елеги ялы, дырнаклары гушларың пенжеси ялы өсди.

³¹ Белленен мөхлет доланда, мен Небукаднесар гөзлерими гөге дикдим ве акылыма гелдим.
Мен Бейик Худая алкыш айтдым.

Бакы Яшаяны шөхратландырдым, хорматладым.

Онун хөкүмдарлыгы әбеди хөкүмдарлыкдыр.

Патышалыгы несилден-несле довам эдер.

³² Дүйәниң әхли илаты хич зат сайылар.

Гөгүң гошунына хем, ер йүзүниң илатына хем

Өз ислән задыны эдер.

Онун элини саклап,

«Сениң эдйәниң нәме?» дийжек хич ким ёкдур.

³³ Шол вагт мен акылыма гелдим. Патышалыгымың шөхраты үчин мениң хорматым ве мертебәм тәзеден дикелдилди. Генешчилерим ве төрелерим мениң голастыма доланып гелдилер. Мен ене-де патышалыгыма говушдым. Шөхратыма ене-де шөхрат гошулды. ³⁴ Инди мен Небукаднесар гөгүң Патышасыны өвги билен бейгелдип хорматлаярын.

Чүнки Онуң әхли ишлери хақыкат,

ёллары адалатдыр.

Текепбирлери песелтмәге

Онуң гүйжи етйәндир.

5-нжи бап

Дивара язылан язгы

¹ Белшасар шалык тагтына чыкандан соң, төрелериниң мүнүси үчин улы мейлис гурады ве олар билен биле шерап ичди. ² Белшасар шерапдан кейпленип, атасы Небукаднесарың Иерусалимдәки ыбадатханадан алып гайдан алтын ве күмүш гап-гачларыны гетирмеклиги буюрды. Патыша, онуң төрелери, аяллары ве гырнаклары шерабы шолара гуяп ичмекчидилер. ³ Шейдип, Иерусалимдәки ыбадатханадан Худайың өйүнден алнып гайдылан алтын гап-гачлары гетирдилер. Патыша, онуң төрелери, аяллары ве гырнаклары шерабы шолара гуяп ичдилер. ⁴ Олар шерап ичип, алтындан, күмүшден, бүрүнчден, демирден, агачдан ве дашдан ясалан худайлары алкышладылар.

⁵ Шол пурсатда бир ынсан элиниң бармаклары пейда болуп, чыраданың гапдалындакы ша көшгүниң диварының йүзүне бир затлар язмага башлады. Патышаның язган эле гөзи дүшди. ⁶ Патышаның йүзүнде реңк-пет галмады, пикирлери оны ховсала салды. Онуң сүнни саңылдап, дызлары бири-бирине дегип сандырап башлады. ⁷ Патыша: «Палчылары, мүнечжимлери ве билгичлери гетириң» дийип, батлы сес билен гыгырды. Ол Бабыл акылдарларына йүзленип: «Кимде-ким шу язгыны окап, онуң манысыны дүшүндирип берсе, гырмызы дон япылып, онуң бойнуна алтын зынжыр дакылар ве патышалыкда ол мениң саг элим болар» дийди. ⁸ Онсоң патышаның әхли акылдарлары ичери гирдилер, эмма олар патыша бу язгыны не окап берип, не-де онуң манысыны дүшүндирип билдилер. ⁹ Мундан соң Белшасар патыша гаты ховсала дүшди, онуң йүзүнде реңк-пет галмады, төрелери хем алжыраңнылыга дүшдүлер.

¹⁰ Патышаның хем-де онуң төрелериниң сесини эшидип, патышаның әжеси мейлис жайына гелди. Патышаның әжеси шейле дийди: «Патыша бакы яшасын! Пикирлериң сени ховсала салмасын, йүзүниң реңки солмасын. ¹¹ Сениң патышалыгыңда мукаддес худайларың рухы билен долдурылан бир адам бар. Атаның дөврүнде ол нураналыгы, дүшүнжелилиги, худайлар ялы пайхаслылыгы билен өзүни танатдырды. Атаң Небукаднесар патыша оны жадыгөйлериң, палчыларың, мүнечжимлериң ве билгичлериң үстүнден баштутан эдип гойды. ¹² Патышаның Белтешасар дийип ат берен бу Даныелине дүйшлери ёрмакда, тапмачалары билмекде, кын ягдайдан чыкалга тапмакда йити аң, билим ве дүшүнже берлипдир. Инди Даныели чагырт, бу язгының манысыны саңа ол айдып берер».

¹³ Шондан соң Даныели патышаның хузурына гетирдилер. Патыша Даныеле шейле дийди: «Патыша атамың Яхуадан есир эдип гетирен Даныели сенми? ¹⁴ Мен сенде худайларың рухуның бардыгыны, саңа йити аң, дүшүнже ве бейик пайхаслылык берлендигини эшитдим.

¹⁵ Бу язгыны окап, онуң нәме аңладяндыгыны маңа айдып бермеклери үчин акылдарлары, палчылары хузурыма гетирдилер, эмма олар мунуң нәме аңладяндыгыны дүшүндирип билмедилер. ¹⁶ Йөне сениң дүйшлери ёруп, кын меселелери чөзүп билйәндигини эшитдим. Инди сен бу язгыны окап, онуң манысыны маңа дүшүндирип берсең, саңа гырмызы дон япылар, бойнуна алтын зынжыр дакылып, патышалыкда мениң саг элим боларсын».

¹⁷ Шонда Даныел патыша шейле жогап берди: «Пешгешлериң, гой, өзүне галсын, сылаг-серпайларыңы-да башга бирине бер! Йөне мен язгыны окап, манысыны саңа дүшүндирип берейин. ¹⁸ Эй, патыша, Бейик Худай сениң атаң Небукаднесара патышалык, бейиклик, шан-шөхрат ве хормат берди. ¹⁹ Худайың оңа берен бейиклигинден яна әхли халклар, миллетлер ве уруглар ондан горкуп сандырашярдылар. Ол ислән адамыны өлдүрип, ислән кишисини-де дири гойярды. Халаныны бейгелдип, халаныны-да песелдйәрди. ²⁰ Эмма ол доңйүрек болуп,

текепбирлик билен гопбамсы херекет эденде, патышалык тагтындан дүшүрилди ве шөхраты элинден алынды. ²¹ Ол ынсанлар арасындан ковулды, аны хайван анына өврүлди. Ынсан патышалыгының үстүнден Бейик Худайың хөкүм сүрйэндигине ве патышалыгы Өзүнин ислән адамына берйэндигине дүшүнийәнчө, ол ябаны эшеклер билен яшады, өкүзлер ялы от ийди, эндамы гөгүң чыгы билен ювулды. ²² Эмма сен, онуң оглы Белшасар, буларың барыны билип дурканам йүрегини песпәл тутмадың! ²³ Гайтам, өзүңи гөгүң Таңрысына гаршы гоюп, текепбирлик этдин. Онуң ыбадатханасының гап-гачларыны сениң хузурыңа гетирдилер. Сениң өзүң, төрелериң, аялларың ве гырнакларың оlara шерап гуюп ичдиңиз. Гөрмейән, эшитмейән ве билмейән, күмүшден, алтындан, бүрүнчден, демирден, агачдан, дашдан ясалан худайлары алкышладыңыз. Эмма жаныңызы Өз элинде саклаян ве әхли ёлларыңыза гөз-гулак болян Худайы шөхратландырмадыңыз.

²⁴ Шонуң үчин хем Ол бир эл гойберип, шейле язгыны яздырды. ²⁵ Язылан язгы шудур: МЕНЕ, МЕНЕ, ТЕКЕЛ ве ПАРСИН. ²⁶ Бу сөзлериң манысы шейле: МЕНЕ Худай сениң патышалыгының мөхлетини хасаплап^c, оны соңлады. ²⁷ ТЕКЕЛ сен терезиде чекилдиң^d ве еңил чыкдың. ²⁸ ПЕРЕС патышалыгың бөлүнип^e, мадайлара ве парслара берилди».

²⁹ Шундан соң Белшасарың буйругы боюнча Даныеле гырмызы дон япдылар, бойнуна алтын зынжыр дакдылар ве оны патышаның саг эли дийип жар этдилер. ³⁰ Бабыл патышасы Белшасар шол гиже өлдүрилди. ³¹ Патышалыгы алтмыш ики яшлы мадайлы Дарюш элине алды.

6-нжы бап

Даныел ёлбарслы чукура ташланяр

¹ Дарюш өз патышалыгының үстүнден йүз йигрими саны хәким беллемеги макул билди. Олар тутуш патышалыгың үстүнден гарамалыдылар. ² Бу хәкимлериң хем үстүнден середер ялы үч саны везир гойды. Патышаны алада гоймаз ялы хәкимлер бу везирлере хасабат бермелидилер. Үч везириң бири хем Даныелди. ³ Өзүниң йити зехини билен Даныел деррев бейлеки везирлериң ве хәкимлериң әхлисинден тапавутланды. Патыша оны тутуш патышалыгың үстүнден гараян эдип беллемегиң ниетиндеди. ⁴ Шейлеликте, везирлер ве хәкимлер патышалык ишлериңде Даныелиң үстүнден арз эдер ялы бахана гөзлемәге башладылар. Эмма олар арз эдер ялы ондан хич хили язык тапмадылар, чүнки Даныел вепалыды. Ондан хич хили ялңышлык я язык тапылмады. ⁵ Ол адамлар: «Даныеле гаршы онуң Худайының кануны билен багланышыклы бир затлар тапаймасак, ондан башга айып тапып билмерис» дийишдилер.

⁶ Онсоң ол везирлер, хәкимлер дил дүвшүп, патышаның янына гелдилер ве оңа: «Дарюш патыша бакы яшасын! ⁷ Патышалыгың әхли везирлери, сердарлары, хәкимлери, генешчилери ве эмирлери патышаның бир перман чыкарып, оны гүйже гиризмеги барада өзара маслахатлашдылар. Эй, патышахым, кимде-ким отуз гүнүң довамында сенден башга бир ынсана я-да худая дилег эдип йүз тутса, ёлбарслы чукура ташлансын. ⁸ Эй, шахым, мадайларың ве парсларың ятырылмажак кануны хөкмүнде хич вагт үйтгедилмез ялы, шу карары тассыкла ве пермана гол гой» дийдилер. ⁹ Шейдип, Дарюш патыша бу пермана ве карара гол чекди.

¹⁰ Пермана гол чекиленини биленден соң, Даныел өйүне гайтды. Онуң ёкаркы отагының пенжирелери Иерусалиме тарап бакярды. Даныел өңки эдиши ялы, дызына чөкүп, гүнде үч гезек өз Худайына дилег эдйәрди ве Онуң өнүнде шүкүр эдйәрди. ¹¹ Шонда дил дүвшен адамлар гелип, Даныелиң өз Худайына дилег эдип ялбарып отураныны гөрдүлөр. ¹² Олар патышаның янына барып, онуң перманы хакда сөз ачып: «Эй, патышахым! Отуз гүнүң ичинде сенден башга бир ынсана я-да худая дилег эдениң ёлбарслы чукура ташланжакдыгы барадакы пермана гол чекмәнмидиңиз нәме?» дийдилер. Патыша олар: «Мадайларың ве парсларың ятырылмажак кануны хөкмүнде бу сөз догрудыр» дийип жогап берди. ¹³ Олар: «Шахым, Яхудадан есир эдиллип гетириленлериң бири болан Даныел сени-де, сениң мөхүр басан перманыңы-да әсгермән, гүнде үч гезек дилег эдйәр» дийип, патыша хабар бердилер. ¹⁴ Бу сөзлери эшидип, патыша агыр үнжә батды. Ол Даныели халас этмеги йүрегине дүвди. Хатда Гүн батянча, оны халас этмәге чалышды. ¹⁵ Шол вагт адамлар үйшүп, патышаның янына гелдилер ве оңа: «Эй, шахым, билип гойгун,

^c *Хасаплап*: арамей дилинде *мене*.

^d *Чекилдиң*: арамей дилинде *текел*.

^e *Бөлүнип*: арамей дилинде *перес*. Ол *парсин* сөзүниң бирлик саныдыр.

мадай ве парс канунына гөрә, патышаның тассык эден карары ве перманы үйтгедилмели дэлдир» дийдилер.

¹⁶ Мундан соң патыша Даныели гетирип, ёлбарслы чукура ташламагы буюрды. Патыша Даныеле: «Гой, сени вепалылык билен гулдук эдйән Худайың халас этсин» дийди. ¹⁷ Бир дашы гетирип, чукурың агзында гойдулар. Даныеле дегишли хич зат үйтгедилмесин дийип, патыша өзүниң ве төрелериниң мөхүрли йүзүги билен дашы мөхүрледи. ¹⁸ Онсоң патыша көшгүне гитди. Оңа гөвнүни гөтерер ялы хич зат гетирилмеди ве ол гижесини агыз бекләп гечирди. Оңуң гөзүне укы гелмеди.

Даныел халас эдилйәр

¹⁹ Сәхер билен даң атан бадына патыша туруп, ёлбарслы чукура тарап ховлукды. ²⁰ Ол чукура якынлашанда, найынжар сес билен Даныеле: «Эй, дири Худайың гулы Даныел, вепалылык билен гулдук эдйән Худайың сени ёлбарслардан халас эдип билдими?» дийип гыгырды.

²¹ Даныел патыша шейле дийди: «Патыша бакы яшасын! ²² Мениң Худайым перишдесини иберип, ёлбарсларың агзыны баглады. Олар маңа зепер етирмедилер, чүнки Худайың хузурында мен бигүнә сайылдым. Сениң өнүнде хем, эй, шахым, мен хич бир шер иш эден дэлдирин».

²³ Патыша муңа гаты бегенди ве Даныели чукурдан чыкармаклығы буюрды. Шейдип, Даныел чукурдан чыкарылды, онда хич хили яра ызы ёкды, чүнки ол өз Худайына бил баглапды.

²⁴ Патышаның буйругы боюнча Даныели шугуллан адамлары гетирдилер. Олары чагалары ве аяллары билен билеликте ёлбарслы чукура ташладылар. Олар энтек чукурың дүйбүне етмәнкәлер, ёлбарслар олары гапып, әхли сүңклерини оврадып күл этдилер.

²⁵ Соңра Дарюш патыша бүтин ер йүзүнде яшаян халклар, миллетлере ве уруглара шейле дийип язды: «Өйлериниз абадан болсун! ²⁶ Патышалыгыма дегишли ерлерде яшаян хер бир адамың Даныелиң Худайындан сандырап горкмагыны буйрук берйәрин.

Ол дири Худайдыр,

бакы довам этжекдир.

Патышалыгы хич хачан йыкылмаздыр,

хөкүмдарлығы соңсуздыр.

²⁷ Ол халас эдйәр ве бошадяр.

Гөкде хем, ерде хем аламатлардыр мугжызалар гөркезйәр.

Даныели ёлбарсың пенжесинден

халас эден хут Олдур».

²⁸ Шейдип, патыша Дарюшың ве Парс патышасы Курешин дөврүнде Даныел ровачланды.

7-нжи бап

Даныелиң дөрт хайван хакындакы гөрнүши

¹ Бабыл патышасы Белшасарың шалыгының биринжи йылында Даныел ятырка дүйшүнде гөрнүшлер гәрди. Соңра ол дүйшүниң өзенини язып беян этди. ² Ол шейле гүррүң берди: «Мен гиже бир гөрнүш гөрдүм, ине, гөгүң дөрт шемалының бейик деңзе тарап толкун атындыгыны гөрдүм. ³ Деңизден бири-бирине меңземейән дөрт саны улы хайван чыкды. ⁴ Биринжиси ёлбарса меңзейәрди ве онда бүргүдин ганатлары барды. Мен середип дуркам, оңуң ганатлары гопарылып, ерден галды-да, ынсан ялы ики аягының үстүнде дурды. Оңа ынсан йүреги берилди. ⁵ Икинжи бир хайван пейда болды. Ол ая меңзейәрди. Ол бир гапдалына дикелди. Оңуң агзындакы дишлериниң арасында үч саны гапырга сүңки барды. Оңа: „Ханы, тур, көп эт ий!“ дийдилер.

⁶ Мундан соң гаплана меңзеш башга бир хайван гөрдүм, оңуң аркасында гушун дөрт ганаты барды ве ол дөрт келлелиди. Оңа хөкүмдарлык берленди. ⁷ Онсоң мен гиже шол гөрнүшимде горкунч, айылганч ве гаты гүйчли дөрдүнжи бир хайваны гөрдүм. Оңуң әпет улы демир дишлери барды. Ол парчалап иййәрди, галан-гачанларыны болса аяклары билен мынжырадырды. Бу өзүнден өңки хайванларың хеммесинден тапавутланярды. Оңуң он саны шахы барды. ⁸ Шахлара үнс берип дуркам, оларың арасындан ене-де башга бир кичижик шах пейда болды. Өңки пейда болан шахлардан үчүси оңуң өнүнден көки-дамары билен согрулды. Бу шахың ынсаның гөзлерине меңзеш гөзлери ве текепбирлик билен геплейән агзы барды.

Худайың хөкүми

⁹ Мен середип дуркам тагтлар гурулды.

Овалдан Бар Болан тагтында отурды.

Онуң гейимлери гар ялы чув-акды, башындакы сачлары йүң ялы ап-акды.

Онуң тагты одуң ялны киминди, тигирлери янып дуран отды.

¹⁰ Өнүндөн бир отлы чешме чогул акярды. Мүнлерче мүнлер Оңа хызмат эдйәрди.

Он мүнлерче он мүнлер хузурында дик дурярды.

Казыет межлисиди хөкүм башлады, китаптар ачылды.

¹¹ Шахың агзындан чыккан текепбир сөзлөр мениң үнсүми өзүне чекди. Бу хайван гөзүмн алнында өлдүрилди ве маслыгы ёк эдилеп, янып дуран ода ташланды. ¹² Бейлеки галан хайванларың хем эллеринден хөкүмдарлык алынды, эмма оларың өмүрлериниң мөхлети вагтлайынча узалдылды. ¹³ Гиже шол гөрнүшимде ынсан оглуна меңзеш бириниң гөгүң булутлары билен гелйэндигини гөрдүм. Ол овалдан Бар Боланың янына якынлашып, Онуң хузурына гетирилди. ¹⁴ Эхли халклар, миллетлер ве уруглар оңа гулдук этсинлер дийип, оңа хөкүмдарлык, шөхрат ве патышалык берилди. Онуң хөкүмдарлыгы совулмаз бакы хөкүмдарлыкдыр. Патышалыгы хич вагт йыкылмажак патышалыкдыр».

Гөрнүшлериң дүшүндирилиши

¹⁵ Гөрөн гөрнүшлерим мен Даныели бөврүме пычак санжылан ялы ховсала салды. ¹⁶ Мен ол ерде дуранларың бирине якынлашып, ондан булара дегишли эхли хақыкаты сорадым. Шейдип, ол маңа бу затларың ёргудыны айдып берди: ¹⁷ «Бу дөрт улы хайван ер йүзүнде дөрт патышаның аяга галжагыдыр. ¹⁸ Эмма патышалыгы Бейик Худайың мукадес адамлары аларлар, олар патышалыга хемишелик, өмүр бакы ве эбедилик эелик эдерлер». ¹⁹ Соңра мен бейлеки хайванларың эхлисинден тапавутлы, өрөн горкунч, дишлери демирден, дырнаклары бүрүнчден, чейнөп парчалаян, галан-гачанларыны болса аяклары билен мынжырадян дөрдүнжи хайван хақында хақыкаты билмек иследим. ²⁰ Онуң башындакы он шахдан соңра чыкан бир шахың хем нәмедигини билесим гелди. Бу шахың өнүнде өңки үч шах йыкылды. Бу шахың гөзлери ве текепбирлик билен геплейән агзы барды, гөрнүши бейлекилерден хас улуды. ²¹ Мен середип дуркам, бу шах Худайың мукадес адамлары билен уруш этди ве олардан үстүн чыкды. ²² Онсоң овалдан Бар Болан гелип, Өзүниң мукадес адамларының хайрына хөкүм чыкарды. Бейик Худайың мукадес адамлары үчин патышалыгы эелемегин вагты гелди.

²³ Мениң сөхбетдешим шейле дийди: «Дөрдүнжи хайван ер йүзүнде дөрежек дөрдүнжи патышалыкдыр. Ол эхли патышалыктардан тапавутлы болуп, тутуш ер йүзүни чейнәр, оны депеләп, бөлөк-бөлөк эдер. ²⁴ Он шах болса бу патышалыктан чыкжак он патышадыр. Булардан соңра өңкүлөрдөн тапавутлы башга бир патыша дөрөп, өңки үч патышаны йыкып ташлар. ²⁵ Ол Бейик Худая гаршы күпүр гепләр, Бейик Худайың мукадес адамларыны эзер. Байрамчылык сенелерини ве кануныны үйтгетмөгө дыржашар. Онсоң булар бир вагта, ики вагта, ярым вагта ченли бу патышаның элине берлер. ²⁶ Эмма казыет межлисиди хөкүм чыкарар. Онуң хөкүмдарлыгы элинден алнар, вес-вейран болуп, бүтинлей ёк эдилер. ²⁷ Патышалык, хөкүмдарлык, тутуш гөгүң астындакы патышалыктарың бейиклиги Бейик Худайың мукадес адамларына берлер. Бу халкың патышалыгы эбеди патышалык болар. Эхли хөкүмдарлар бу халка гулдук эдип, боюн эгерлер».

²⁸ Ынха, шу ерде гүррүң гутаряр. Пикирлерим мен Даныели ховсала салды, йүзүмде реңк-пет галмады, эмма мен бу сөзлери йүрегимде сакладым.

8-нжи бап

Даныелин гоч ве эркеч хакындакы гөрнүши

¹ Патыша Белшасарың патышалыгының үчүнжи йылында мен Даныел өңки гөренимден башга ене бир гөрнүш гөрдүм. ² Гөрнүште мен өзүми Эйлам велятындакы Суза галасында гөрдүм. Мен өзүмиң Улай каналының боюнда дурандыгымы гөрдүм. ³ Мен середип дуркам, каналын кенарында бир гоч гөрдүм. Онуң ики шахы барды. Шахларының икиси хем узынды, йөне бири бейлекисинден хас узынды ве шол узыны соң чыкыпды. ⁴ Гочуң гүнбатар, демиргазык ве гүнорта тараплара сүсйөндигини гөрдүм. Хич бир хайван онуң өңүнде дуруп, хич ким онуң элинден гутулып билмейәрди. Ол ислән задыны эдйәрди ве гитдигиче гүйчленйәрди.

⁵ Мен сын эдип дуркам, ине, гүнбатардан бир эркеч пейда болды. Ол аягыны ере басмаздан, бүтин ер-йүзүни айланып чыкды. Онуң ики гөзүниң ортасында гөзе илип дуран бир шахы барды. ⁶ Ол каналың кенарында дуран, мениң гөрөн ики шахлы гочумың янына гелип, бар газаплы гүйжи билен оңа окдурылды. ⁷ Мен онуң гоча голай бараныны гөрдүм. Ол гоча газап билен хужум этди, оны сүсүп уруп, ики шахыны-да дөвди. Онуң өңүнде дурмага гочуң гүйжи ёкды. Эркеч оны ере чалып депеледи. Гочы онуң элинден халас этжек хич ким ёкды. ⁸ Онсоң эркеч хас гүйчленди, эмма онуң гүйжи хас бейгеленде, онуң шол еке улы шахы дөвүлди ве онуң ерине гөгүн дөрт шемалына гарап дуран дөрт саны гөзе илгинч шах пейда болды.

⁹ Оларың биринден башга бир кичижик шах пейда болды. Ол гүнорта, гүндогара ве овадан юрда тарап хас улалды. ¹⁰ Кичижик шах улалып, асман жисимине ченли барып етди. Ол гошундан, ягны йылдызлардан бирнөчесини ере ташлап депгиледи. ¹¹ Кичижик шах өзүни хатда гошун сердарына ченли бейгелтди. Ол гошун сердарының элинден гүнделик якма гурбанлыгыны алып, мукадес өйи ёк этди. ¹² Питне турзаны себәпли гүнделик якма гурбанлыгы гошун билен бирликде онуң ыгтыярына берилди. Ол хакыкаты ере чалып, хер бир эден ишинде үстүнлик газанды. ¹³ Онсоң мен бир перишдәниң гепләнини эшитдим. Башга бир перишде бу геплән перишдә шейле сораг берди: «Бу гөрнүште гөрлөн затлар хачана ченли довам эдеркә? Хачана ченли гүнделик якма гурбанлыгының ерини вейранчылык гетирйөн гозгалаң тутжакка ве мукадес өй билен гошун аяк астына ташланып депеленжеккә?». ¹⁴ Ол: «Бу вака ики мүң үч йүз гиче-гүндиз довам эдер. Соңра мукадес өй адалатсызлыктан тәмизленер» дийип жогап берди.

Жебрайыл гөрнүши дүшүндирийәр

¹⁵ Мен Даныел гөрөн гөрнүшимден маны чыкармага сынанышяркам, бирденкә ынсан сыпатындакы бири мениң өңүмде пейда болды. ¹⁶ Мен Улай каналының ортасындан бир ынсаның сесини эшитдим, ол гыгырып: «Жебрайыл, бу адама гөрнүшден маны чыкармага көмек эт» дийди. ¹⁷ Шейдип, Жебрайыл мениң дуран ериме гелди. Ол геленде, мен довла дүшүп, өзүми ере ташладым. Эмма ол маңа: «Эй, ынсан оглы, муны билгин, бу гөрнүш ахырзамана дегишлидир» дийди. ¹⁸ Ол маңа бу сөзлери айдырка, хушумдан гидип, ере йүзин йыкылдым, йөне ол мени тутуп, аяк үстүне галдырды.

¹⁹ Жебрайыл маңа шейле дийди: «Динле, ахыркы гахар-газап гүнлери нәмелериң болжагыны мен саңа айдайын. Чүнки бу гөрнүш ахырзаманың белленен вагтына дегишлидир. ²⁰ Сениң гөрөн ики шахлы гочуң мадай ве Парс патышаларыдыр. ²¹ Эркеч болса Гресияның патышасыдыр. Онуң ики гөзүниң ортасындакы улы шахы болса онуң илкинжи патышасыдыр. ²² Ол шахың дөвлүп, ерине дөрт шахың чыкмагы ол миллетден дөрт патышалыгың чыкжакдыгыны, йөне оларың илкинжи патышалык ялы гүйчли болмажакдыгыны аңладяр. ²³ Бу дөрт патышалыгың соңы якынлашанда, гүнәлери етжек дережесине етенде, текепбир, дийсең мекир патыша дөрәр. ²⁴ Ол гүйчленип кувватланар, йөне бу онуң өз гүйжи билен болмаз. Ол элхенч вейранчылыктар гетирер, эдйән иши ровачланар. Ол гүйчлүлери ве мукадес адамлары хеләк эдер. ²⁵ Өз даналыгы билен хилегәрликде үстүнлик газанар ве йүрегинде өзүни бейгелдер. Дуйдурмаздан көп халкы ёк эдер, хатда хөкүмдарларың Хөкүмдарына гаршы чыкар. Эмма онуң өзи ынсан эли дегмезден сынар. ²⁶ Агшам ве эртир барадакы саңа гөркезилен бу гөрнүш хакыкатдыр. Эмма бу гөрнүши гизлин сакла, чүнки ол узак бир тележеге дегишлидир».

²⁷ Мен Даныел такатдан дүшдүм, бирнөче гүләр ярамадым. Соңра аяк үстүне галып, ене-де патышаның ишлери билен мешгул болдум. Мен бу гөрнүше аңка-таңка болдум, оңа дүшүнмедим.

9-нжы бап

Даныел халк үчин дилег эдйэр

¹ Аслы мадай болан Ксерксин оғлы Дарюшын патышалыгының биринжи йылыды. Ол бабыллыларың үстүнден патыша гойлупды. ² Онуң шалыгының биринжи йылында мен Даныел мукадес китапла ра сер салдым. Мен олардан Реббин Ермея пыгамбере иберен сөзүне гөрө, Иерусалимин етмиш йыллап харабачылыга өврүлип ятжакдыгына дүшүндим. ³ Онсоң мен йүзүми Таңры Худая тарап өвүрдим. Агыз бекләп, жул гейнип, күл үстүнде отурып, дилег этдим, Оны агтарып ялбардым.

⁴ Мен Худайым Реббе дилег этдим ве тоба эдип, шейле дийдим: «Эй Таңры, Сени сөйёнлере, буйрукларыны бержай эдйёнлере эхтини ве бакы сөйгүсини саклаян бейик ве хайбатлы Худай! ⁵ Сениң буйрукларыңдан ве хөкүмлеринден йүз өврүп, гүнә газандык, азгынлык этдик, эрбетлик эдип, Сениң гаршыңа баш галдырдык. ⁶ Биз патышаларымыза, хан-беглеримизе, ата-бабаларымыза ве юрдун эхли халкына Сениң адыңдан геплөн гулларың пыгамберлере гулак асмадык. ⁷ Я Реб, Сенде адалат бар, эмма биз бу гүнки гүн хем йүзүгарадырыс! Бу яхуда халкына, Иерусалимин илатына, Саңа гаршы эден дөнүклиги себэпли эхли юртлара даргадан халкына, якын-у узакда болан бүтин ысрайыллара дегишлидир. ⁸ Я Реб, патышаларымызың, хан-беглеримизин, ата-бабаларымызың йүзүни утанч гапландыр, себэби биз Саңа гаршы гүнә этдик. ⁹ Рехимдарлык ве гечиримлилик Таңры Худайымыза махсусдыр, чүнки биз Онуң гаршысына баш галдырдык. ¹⁰ Худайымыз Реббин сөзүне гулак асмадык, Онуң гуллары болан пыгамберлер аркалы bize берен канунлары билен йөремедик.

¹¹ Бүтин Ысрайыл Сениң кануныңы бозуп азды ве Сениң сөзүне гулак асмақдан боюн гачырды. Шейдип, Худайың гулы Мусаның канунында язылан нәлет башымыздан инди ве касам ерине етди. Себэби биз Саңа гаршы гүнә этдик. ¹² Башымыздан әпет бела-бетерлер индержекдиги барада Онуң bize ве үстүмизден хөкүм сүрйән баштутанларымыза айдан сөзлери бержай болды. Иерусалимин башына инен бела гөгүң астындакы хич бир шәхерин үстүнден хич хачан инмәнди. ¹³ Эдил Мусаның канунында язылышы ялы, бу белаларың эхлиси бизин башымыздан инди. Эмма биз этмишлеримизден эл чекип, Худайымыз Ребден мәхир-мухаббет дилемедик, Онуң хақыкатына питива этмедик. ¹⁴ Шонун үчин Реб бу белаларың аматлы пурсатыны пейләп, бизин башымыздан индерди. Чүнки Худайымыз Реб эхли эдйән ишлеринде адылдыр. Биз болса Онуң сөзүне боюн болмадык. ¹⁵ Эй, Таңры Худайымыз, Сен Өз халкыңы гудратлы голун билен Мүсүрден чыкардың. Бу гүнки ялы Өз адыңы-да шәхратландырдың! Биз болса гүнә газандык, эрбетлик этдик. ¹⁶ Эй, Таңры, эхли адалатлы ишлерине гөрә, гахар-газабыңы Өз шәхерин Иерусалимден, мукадес дагыңдан сов. Бизин гүнәлеримиз ве ата-бабаларымызың языгы себэпли Иерусалим ве Сениң халкың даш-төверегимиздәки эхли халклара масгара болды. ¹⁷ Эй, Худайымыз, шоңа гөрә инди Өз гулуңың дилегини ве налышыны динле! Өз хатыраң үчин, эй, Таңрым, вейран болан мукадес өйүне Өз нуруңы сач. ¹⁸ Эй, Худайым, динле ве эшит! Гөзлериңи ачып, бизин вейранчылыгымыза ве Сениң адың дакылан шәхере серет. Бизин догручылдыгымыз себэпли дәл-де, эйсем Сениң бейик рехимдарлыгың себэпли өз налышларымызы Сениң хузурыңа гетирдик. ¹⁹ Я Реб, эшит! Багышла, я Реб! Я Реб, динле ве амала ашыр! Өз хатыраң үчин, эй, Худайым гижикдирме! Чүнки шәхер ве халк Сениң адыңы гөтерйөндир!».

Жебрайыл етмиш едийыллык хакда дүшүндирйэр

²⁰ Мен дилег эдип, өз гүнәми ве халкым Ысрайылың гүнәсини боюн алып, Худайымың мукадес дагы үчин Худайым Реббин хузурында налышларымы аян эдип дурдум. ²¹ Шонда агшам гурбанлык берилйән вагты мен энтек дилег эдип дуркам, өңки гөрнүшимде гөрөн адамым Жебрайыл чалтлык билен учуп, яныма гелди. ²² Ол маңа шейле дүшүндирди: «Даныел, мен саңа акыл-пайхас ве дүшүнже бермек үчин гелдим. ²³ Сениң налышыңың илки башында шейле буйрук чыкды. Мен хем оны саңа аян этмәге гелдим, чүнки сен жуда сөйүлйәнсин. Инди болса буйруга гулак гой ве бу гөрнүше дүшүн:

²⁴ Женаятчылыгы өк эдип, гүнәлериң соңуна чыкмак үчин, этмишлерден сапланмак ве эбеди догручыллыгы беркарар этмек үчин, велилиги хем пыгамберлиги мөхүрлемек ве ин мукадеси сечип сайламак үчин сениң халкыңа ве мукадес шәхерине едийыллык етмиш мөхлет карар

эдилди. ²⁵ Шуны билип гой ве дүшүн: Иерусалими тээден дикелтмек үчин чыкан буйрукдан тә сечип сайланжак хөкүмдарың дөврүне ченли еди едийыллык гечер. Алтмыш ики едийыллыгың ичинде Иерусалимде көчелер ве гарымлар ене-де тээден гурлар. Эмма бу хем мушакгатлы заманда болар. ²⁶ Алтмыш ики едийыллыктан соң сечип сайланан хеләк болар ве ондан хич зат галмаз. Гелжек хөкүмдарың гошуны бу шәхери ве мукаддес өйи вейран эдер. Онун соңы тупанлы болар, ахырына ченли уруш болар. Вейранчылык болжагы карар эдилендир. ²⁷ Хөкүмдар көплер билен бир хепделик берк әхт баглашар. Ярым хепдеден соң болса гурбанлык ве садака бермесини гояр. Эдилен карар онун башындан инйәнчә, бу вейран эдижи хөкүмдар ыбадатхананың ичинде вейранчылык гетирйән йигренжи зады дикер».

10-нжы бап

Даныелиң Тигр дерясының кенарындакы гөрнүши

¹ Парс патышасы Курешин патышалыгының үчүнжи йылында Белтешасар, ягны Даныеле бир ылхам гелди. Бу ылхам хақыкатды ве бейик бир уршуң болжақтыгы барадады. Ол бу гөрнүшден маны чыкарып, ылхама дүшүнди.

² Шол гүнлер мен Даныел үч хепделәп яс тутдум. ³ Үч хепде долы тамамланянча, тагамлы нахар иймедим. Агзыма не эт, не шерап дегди, бедениме хем хич хили яг чалмадым. ⁴ Биринжи айың йигриме дөрдүнжи гүни мен бейик деряның Тигр дерясының кенарында дурдум. ⁵ Башымы галдырып серетсем, ине, эгинбашы зыгыр матадан, били сап алтындан гушаклы бири дурды. ⁶ Онун бедени сары якут ялыды, йүзи йылдырым ялы өвшүн атырды. Гөзлери янып дуран шамчыраг, голлары ве аяклары ялпылдавук бүрүнч ялы ялпылдайрды, сеси улы мәхелләниң галмагалы ялыды.

⁷ Мен Даныел ол гөрнүши еке өзүм гөрдүм. Мениң янымдакылар муны гөрмедилер, гайтам олары элхенч горкы гаплап алды, олар гизленмек үчин гачып гитдилер. ⁸ Шейдип, мен еке галдым. Бу бейик гөрнүши гөренимде, менде гүйч галмады, йүзүмде реңк-пет галмады, мен такатдан дүшдүм. ⁹ Соңра мен онун сесиниң овазыны эшитдим. Гепләнде онун сесини эшидип, хушумдан гитдим ве ере йүзин йыкылдым.

¹⁰ Шонда бир эл маңа галташып, дызыма галдырды. ¹¹ Ол маңа: «Даныел, сен жандан эзиз сөйүлйәнсин. Мениң саңа айтжак сөзлериме гулак гой. Тур, аяга гал, чүнки мен сениң яныңа иберилдим» дийди. Ол бу сөзлери айданда, мен титрәп еримден галдым. ¹² Ол сөзүни довам эдип, маңа шейле дийди: «Даныел, горкма, чүнки дүшүнмеги йүрегине дүвен ве Худайыңың өңүнде өзүңи песпәл тутан илкинжи гүнүңден башлап, сениң сөзлериң динленди ве мен сениң сөзлериң себәпли гелдим. ¹³ Эмма Парс патышалыгының сердары йигриме бир гүнләп маңа гаршы дурды. Шол вагт баш сердарлардан бири болан Микайыл маңа көмеге гелди. Мен ол ерде Парс патышалары билен галыпдым. ¹⁴ Мен ахыркы гүнлерде сениң халкының башына нәмелериң гелжегини сана дүшүндирмәге гелдим, чүнки бу гөрнүш шол гелжек дөвре дегишлидир».

¹⁵ Ол маңа бу сөзлери айдярка, мен йүзүми ашак салып, дилим тутулды. ¹⁶ Шол вагт ынсана меңзеш бири додакларыма элини дегирди. Мен агзымы ачып геплемәге башладым, өңүмде дурана йүзленип, шейле дийдим: «Әй, женабым, бу гөрнүш зерарлы мен дерт чекдим, менде гүйч-кувват галмады. ¹⁷ Гулуң болан мен сениң ялы женабым билен нәдип геплешейин? Менде гүйч-гурбат галмады, демим тутулды».

¹⁸ Онсоң яңкы ынсана меңзеш болан ене-де маңа элини дегирди, мени гүйчлендирди. ¹⁹ Ол маңа: «Жандан эзиз сөйүлйән ынсан, горкма, саңа рахатлык болсун! Дөзүмли ве мерт бол!» дийди. Ол мениң билен геплешенде, мен гүйчлендим ве она: «Айдыбер, женабым, чүнки сен маңа гүйч бердиң» дийдим. ²⁰ Соңра ол маңа шейле гүррүң берди: «Мениң нәме үчин сениң яныңа гелендигими билйәрсинми? Инди мен парс сердары билен сөвешмәге ызыма доланмалы. Мен гиденимден соң, Гресияның сердары гелер. ²¹ Эмма мен саңа хақыкат китабында нәме языланыны аян әдейин. Маңа олар гаршы сөвешмәге сердарыңыз Микайылдан башга хич ким голдав бермеди.

11-нжи бап

¹ Мадайлы Дарюшың патышалыгының биринжи йылында мен Микайылы голдап, оны гүйчлендирмек үчин янында дурдум.

Гүнорта патышалары демиргазык патышалары билен сөвешйэр

² Инди мен саңа хақыкаты айдып берейин. Парс юрдундан ене-де үч патыша чыкар. Дөрдүнжи патыша оларың хеммесинден бай болар. Ол байлыгының үсти билен гүйчлененде, хеммәни Гресия патышалыгына гаршы аяга галдырар. ³ Соңра гүйчли бир патыша чыкар. Ол бейик патышалыгы билен хөкүм сүрүп, өз исләнини эдер. ⁴ Йөне яңы гүйчленип, аяга галан махалы, онуң патышалыгы даргадылып, гөгүн чар тарапына бөлүнер. Патышалык онуң неслине гечмез, онуң ерине патыша боланларың хич бири онуң ялы хөкүм сүрмез. Онуң патышалыгы көки билен согрулып, өз неслинден болмадык башга бирилерине берлер.

⁵ Гүнорта патышасы гүйчленер, эмма онуң өз серкерделеринден бири ондан хас гүйчленип, серкердәниң хөкүмдарлыгы хас бейгелер. ⁶ Бирнәче йыл геченден соң, гүнорта патышасы демиргазык патышасы билен бирлешер. Ол гызыны демиргазык патышасына берип, онуң билен ярашык баглашар. Эмма ол гыз бу ярашыгың гүйжүни узак саклап билмез. Патыша хем, онуң тохум-тижи хем узак дөвран сүрмез. Шейдип, бу гыз-да, онуң яранлары-да, какасы-да, өзүни голданлар билен биле эле дүшерлер. ⁷ Йөне ол гызың какасының, ягны гүнорта патышасының ерине гызың көкүнден бир балдак чыкар, ол демиргазык патышасының гаршысына хүжүм эдип, онуң галасына гирер. Олар билен сөвешип, еңиш газанар. ⁸ Оларың худаиларыны, бутларыны, күмүшден ве алтындан ясалан гымматбаха гап-гачларыны олжа хөкмүнде Мүсүре гетирер. Онсоң ол бирнәче йыллап демиргазык патышасының үстүне чозмаз. ⁹ Соңра демиргазык патышасы гүнорта патышасының үстүне чозар, эмма онуң хүжүми ызына серпикдирилер.

¹⁰ Демиргазык патышасының огуллары сөвеше тайярланып, жуда гүйчли гошун топларлар. Гошун сил кимин сүйшүп гелип, басып алар ве өврүлип ене-де гүнорта патышасының галасына хүжүм эдер. ¹¹ Гүнорта патышасы газап атына атланып, демиргазык патышасына гаршы сөвешер. Демиргазык патышасы хем улы бир гошуну аяга галдырар, эмма онуң гошуну душманындан енлер. ¹² Бу гошун эле дүшенсоң, гүнорта патышасының йүреги галкынар. Йөне ол он мүнлерче адамы өлдүрсе-де, онуң еңши узага чекмез. ¹³ Чүнки демиргазык патышасы ене-де өңкүсинден хем хас бейик бир гошун топлар. Бирнәче йылдан соң ол долы ярагланан агыр гошун билен гелер.

¹⁴ Шол дөвүрде биртопар адам гүнорта патышасының гаршысына чыкар. Гөрнүшиң бержай болмагы үчин сениң халкының арасындан гүйжи зорлар аяга галарлар, эмма олар бүдрәрлер. ¹⁵ Соңра демиргазык патышасы гелип, берк диварлы шәхериң дашыны габап, оны басып алар. Гүнорта гошуну хатда өзүниң сайлама гошуну билен-де онуң гаршысында дуруп билмез, оларың гүйчлери етмез. ¹⁶ Демиргазык патышасы өзүне гаршы чыкана ислән задыны эдер, хич ким онуң өңүнде дуруп билмез. Ол овадан юртда өзүни беркарар эдер ве вейран эдиш ыгытырына эе болар. ¹⁷ Патышалыгының әхли гүйжүни топлап, душманының үстүне гелмеги йүрегине дүвер. Патышалыгыны хеләк этмек үчин, гүнорта патышасы билен ярашык баглашар, оңа аял берер. Эмма демиргазык патышасының бу гуран хилеси баша бармаз, бу оңа хич хили пейда гетирмез. ¹⁸ Шундан соңра ол үнсүни кенар якасындакы шәхерлере тарап өврер ве оларың көпүсини басып алар. Йөне бир серкерде онуң кемситмелериниң соңуна чыкар, гопбамсылыгы үчин жезасыны берер. ¹⁹ Соңра ол өз юрдуның галаларына тарап өврүлер, йөне бүдрәп йыкылар-да, йитирим болар.

²⁰ Демиргазык патышасының ерине патышалыгың шөхраты үчин салгыт йыгнамага иберйәнчи бири болар. Ол хем бирнәче гүнден ёк эдилер, йөне бу не гахар үсти билен, не-де сөвеш үсти билен ёк эдилер. ²¹ Онуң ерине патышалык хорматына мынасып болмадык бир намарт адам пейда болар. Ол дуйдансыз гелип, патышалыгы мекирлик билен элине алар. ²² Сил кимин гелип басан гошунлар онуң өңүнден сүпүрилип айрылар, хатда Әхт хөкүмдары-да еңлише сезевар болар. ²³ Намарт адам ылалашык баглашмак билен хиле гуарар ве кичи гошун билен гүйчленер. ²⁴ Ол веляята болчулык дөвүрүнде дуйдансыз барып, ата-бабаларының хич хачан эдип билмедик ишлерини эдер. Талаң, чапавулчылык эдип, олжаны өз гошунуның арасында пайлар. Галаларың гаршысына дилдүвшүк гуарар, эмма бу узак гитмез.

²⁵ Соңра гүйжүни ве кувватыны жемләп, ол бейик гошун билен гүнорта патышасының гаршысына чыкар. Гүнорта патышасы-да хас улы ве гүйчли гошун билен урша гиришер. Эмма гүнорта патышасы өзүне гаршы гурлан дилдүвшүклер себәпли еңиш газанып билмез. ²⁶ Онуң сачагындан чөрек иенлер оны вейран эдерлер. Гошуну даргадылып, бир топары урлуп өлдүрилер. ²⁷ Бу патышаларың икисиниң-де йүрегинде эрбет ниет болар. Олар бир сачагың

башында биле отурып, ялан сөзләрлер, йөне бу ёл алмаз, чўнки мунуң соңы белленен вагтда гелер.

²⁸ Демиргазык патышасы улы байлык билен өз юрдуна доланар, эмма йўреги мукаддес әхте гаршы болар. Ол ниетини амала ашырып, юрдуна доланар. ²⁹ Белленен вагтда ол ене-де гўнорта өврүлип гелер, эмма бу гезек өңки ялы болмаз. ³⁰ Китим гәмилери оңа гаршы чыкар. Онсоң ол руздан дүшүп, ызына өврүлер. Ол газап атына атланып, мукаддес әхте гаршы херекет эдер ве мукаддес әхте хыянат эденлере хормат гояр. ³¹ Онуң иберен гошунлары мукаддес ери ве галаны эеләп, олары харама чыкарарлар. Олар гўнделик якма гурбанлыгыны ятырып, вейранчылык гетирйән йигренжи зады дикерлер. ³² Ол әхте хыянат эденлери хилегәрлик билен ёлундан аздырар, эмма өз Худайына вепалы халк болса берк дуруп, оңа гаршы херекет эдер. ³³ Халкың арасындакы акыллы адамлар көп кишилерә акыл-пайхас берерлер, эмма бирнәче гўнүң довамында олары гылычдан гечирерлер, отда якарлар ве сүргүн эдип таларлар. ³⁴ Еңлише сезевар боланларында, оларә бираз көмек эдилер. Көп адам яранжаңлык билен оларә гошулар. ³⁵ Галанларың ахырзамана ченли гўнәлеринден сапланмагы, пәкленмеги ве акланмагы үчин акыллы адамлардан бирнәчеси хеләк болар. Чўнки энтек белленен мөхлете вагт бардыр.

Пис патыша

³⁶ Бу патыша өз исләнини эдер. Ол өзүни бейгелдип, хер бир худайдан өзүни ёкары тутар. Хатда худайларың Худайына гаршы күпүр гепләр. Худайың газаплы дөври тамамланынча, патышаның иши ровачланар, чўнки кабул эдилен карар ерине етмелидир. ³⁷ Ол ата-бабаларының худайларына, хатда аялларың иң сөйгүли худайына хем хормат гоймаз. Ол хич бир худайы сыламаз, ол өзүни хемме затдан ёкарда саяр. ³⁸ Буларә дерек ол галаларың худайына хормат гояр. Ата-бабаларының танамадык худайыны алтын-күмүш, гымматбаха дашлар ве хер дүрли сылаг-серпайлар билен хорматлар. ³⁹ Ол кесеки худайың көмеги билен галалары беркарар эдер. Патыша өзүни хөкүмдар хөкүмүнде кабул эденлери хас артык сылаглар, олары көп адамларың үстүнден хәким гояр. Юрды оларә байрак хөкүмүнде пайлар.

⁴⁰ Ахырзаман вагтында гўнорта патышасы онуң билен чакнышар. Эмма демиргазык патышасы сөвеш арабаларыдыр атлылары ве бир топар гәмилери билен харасат ялы онуң үстүне дөкүлер. Ол юртларә гаршы сөвеш эдип, олары сил дей басар. ⁴¹ Ол овадан юрда гирер ве он мўнлерче адам хеләк болар, эмма Эдомың, Мовабың ве Аммоның ёлбашчылары онуң элинден гачып гутуларлар. ⁴² Ол юртларә зарба урар, ондан Мүсүр юрды-да гачып гутулмаз. ⁴³ Ол алтын-күмүш хазыналарыны ве Мүсүриң әхли байлыгыны өз ыгтыярына гечирер. Ливиялылар ве эфиопиялылар оңа боюн эгерлер. ⁴⁴ Эмма гўндогардан ве демиргазыкдан говшан хабарлар оны ховсала салар. Онсоң ол газап атына атланып, көп адамлары өлдүрмек ве бүтинлей ёк этмек үчин ёла дүшер. ⁴⁵ Ол өз шалык чадырларыны деңиз билен овадан мукаддес дагың арасында дикер. Эмма онуң өмрүниң соңы гелер, оңа көмек эден тапылмаз».

12-нжи бап

Ахырзаман

¹ «Шол вагт сениң халкыңы гораян баш сердар Микайыл өне чыкар. Шонда миллетлер дөрәли бәри гөрлүп-эшидилмедик жебир-жепалы дөвүр гелер. Эмма шол вагт сениң халкыңдан ады китапда языланларың әхлиси халас болар. ² Топрагың астында ятанларың көпүси оянар: оларың кимси әбеди яшайша говшар, кимси әбеди утанжа ве йигренже дучар болар. ³ Акыллы адамлар асман шөхлеси дейин нур сачарлар, көп адамлары догры ёла үндәнлер хем йылдызлар дей бакы хем әбедилик ягты сачарлар. ⁴ Эмма, сен, Даныел, ахырзамана ченли бу сөзлери гизлин сакла ве бу китабы мөхүрле. Көп адамлар билимини артдырмак үчин өзлерини ол ере, бу ере урарлар».

⁵ Соңра мен Даныел середенимде, бири деряның бу кенарында, бейлекиси ол кенарында дуран башга ики адамы гөрдүм. ⁶ Сувуң ёкары акымында эгинбашы зыгыр матадан эдилен адамдан: «Бу гең затларың соңы хачан гелер?» дийип, оларың бири сорады. ⁷ Мен сувуң ёкары акымында эгинбашы зыгыр матадан эдилен адамың саг хем чеп элини гөге галдырып, әбеди Яшаяның адындан ант ичип: «Бир вагта, ики вагта ве ярым вагта ченли довам эдер. Мукаддес халкың гүйжи соңуна ченли бүтинлей сындырыландан соңра, бу затларың әхлиси долы тамамланар» диенини эшитдим.

⁸ Мен эшитдим, йөне дүшүнмедим. Шонуң үчин ондан: «Женабым, бу затларың соңы нәхили болар?» дийип сорадым. ⁹ Ол маңа шейле дийди: «Даныел, өз ёлуң билен гит. Бу сөзлер ахырзамана ченли гизлин сакланып мөхүрленер. ¹⁰ Көпүси гүнәлеринден сапланар, көпүси пәкленип акланар, эмма ярамаз адамлар шер ишлеринден дөнмезлер. Ярамаз адамларың хич бири-де дүшүнмез, йөне акыллы адамлар дүшүнәрлер. ¹¹ Гүнделик якма гурбанлығың ятырылып, вейранчылык гетирйән йигренжи задың дикелдилен вагтындан башлап, бир мұң ики йүз тогсан гүн гечер. ¹² Гарашып, бир мұң үч йүз отуз бәш гүне етен адам нәхили багтлы! ¹³ Эмма сен өмрүңиң ахырына ченли өз ёлуң билен гидип, рахатлыкда гөзүңи юмарсың. Ахырзаман гүни тәзеден дирелип, сылаг-серпайыңы аларсың».